

VASTAUKSET ARVIOINTIKERTOMUKSESSA OLLEISIIN ASIOIHIN, HALLITUKSEN
ALAINEN TOIMINTA JA YLEISET ASIAT

Arviointikertomus:

Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen mukaan Kuntastrategiassa 2011 on asetettu seuraavat Hämeenkyrön strategiset päämäärät:

- Vahva ja vetovoimainen asuinkunta ja kehittyvät kylät
- Hoidettu kansallismaisema ja ympäristö
- Taloudellisesti vahva ja peruspalveluja tuottava kunta
- Elinkeinoelämältään virkeä ja työllistävä
- Kestävä tulevaisuus
- Arvostettu työnantaja

Arviointikertomuksessa todetaan myönteisenä, että Hämeenkyrön kunta on säilyttänyt asemansa muuttovoittokuntana vaikka strategian tavoitteeseen 1-2 % ei ole päästy. Myönteisenä todetaan myös kuuluminen Suomen Kasvukäytävään, mittavat investoinnit palveluihin, Sasi-Mahnala asuin ympäristön kehittämistä, Kyröskosken kehittämisen aloittamista. Tarkastuslautakunta kuitenkin toteaa, että ”kuntastrategian päämäärää kehittyvistä kylistä ei ole muilta osin viety eteenpäin, mistä tarkastuslautakunta huomauttaa jälleen.”

Vastaus:

Kuntastrategia sisältää keskenään vaikeasti yhteensovittavia tavoitteita kuten taloudellisesti vahva kunta ja toisaalta vetovoimaiset palvelut. Kaikkien tavoitteiden yhtäaikainen saavuttaminen on hankalaa ja siksi joudutaan tekemään painopistevalintoja kuten palveluverkkopäätöksen ja strategisen yleiskaavan painotuksilla on tehty. Kehittyvät kylät on tavoite, jota ei saavuteta yksin kunnan toimin jolloin olisi kysymys kehitettävistä kylistä. Kylien kehittyminen on myös omaehtoinen tavoite, joka edellyttää sitä, että kylä tuottaa itse kehittymisen mahdollisuuksia. Esimerkiksi Jumesniemessä kunta ostaa kyläyhdistykseltä sen itse aikaansaamaa palvelua. Koska kunta ei omista maata kylien alueella, kunnan omat kehittämistoimet ovat rajallisia ja lähinnä markkinointiin liittyvää edellytysten luomista.

Arviointikertomus:

Strategisen yleiskaavan osalta tarkastuslautakunta kaipaa sen jäntevämpää sitomista kunnan investointihankkeisiin.

Mm. jätevesihuollon verkoston rakentaminen, Heinijärven päiväkotit, Sasin päiväkotit, Mahnalan ympäristökoulun rakentaminen, Mahnalan asemakaava-alue ja Mahnalan kevyen liikenteen väylä kohdistuvat strategisen yleiskaavan painopistealueille.

Tarkastuslautakunnan mielestä merkittävässä rakennushankkeissa kuntalaiskeskustelua ei ole toteutettu riittävän ponnekkaasti myöskään 2016 (Mahnalan kouluhanke). Mahnalan asemakaavan valmistelussa tiedottaminen ja kuntalaiskuuleminen toteutettiin hyvin.

Tarkastuslautakunta palaa asiaan myös investointien kohdalla (s. 14) ja toteaa, että Mahnalan koulun kohdalla valtuuston osallisuus ja tiedonsaanti jäi vähäisemmäksi kuin Monitoimikeskus Sillassa ja lisäksi lautakunnan mukaan hankinnan äkinäinen keskeyttäminen ja kilpailutuksen uusimisen perusteet saattoivat jäädä epäselviksi osalle valtuutettuja.

Vastaus:

Mahnalan koulun ensimmäisen kilpailutuksen lopputulos tuotiin valtuuston käsittelyyn 21.3.2016 hallituksen ehdotuksella, että valtuusto hyväksyy Mahnalan ympäristökoulun kustannuksiksi 11.848.000 euroa. Ennen kokousta valtuustoryhmät muodostivat yhteisen näkemyksen, että valtuusto ei korota hankkeen kustannuksia, vaan pitää voimassa valtuuston 28.9.2015 § 25 hyväksymän kustannusarvion 9.048.000 euroa ja päätetyn hankkeen laajuuden. Lisäksi valtuusto edellyttää, että hallitus keskeyttää nykyisen hankintamenettelyn ja että tekninen lautakunta käynnistää välittömästi uuden kilpailuttamisen. Toisen kilpailutuskierron jälkeen päätös tehtiin osoitettujen määrärahojen puitteissa ja Tekninen lautakunta valitsi 11.10.2016 Mahnalan ympäristökoulun urakoitsijaksi Rakennustoimisto Pekka Kynnös Oy:n.

Molemmat kilpailutukset toteutettiin hankintalain tarkasti säätelemän kilpailullisen neuvottelumenettelyn avulla, jossa on hyvin vaativaa asettaa hankinnan tavoitteet ja vertailuperusteet oikein ja toteutuksen kannalta realistisesti ja vastaavasti tehdä tarjousten vertailu juuri ilmoitetuilla perusteilla. Kilpailullinen neuvottelumenettely ei ole avoin, vaan sen toteutuksen ajan suljettu menettely. Tuohon prosessiin ei ole ollut mahdollista sovittaa vuonna 2016 kuntalaiskeskustelua. Kuntalaiskeskustelulle on Mahnalassa ollut kylliksi aikaa aikaisempina vuosina kun on käsitelty koulun rakentamistarvetta ja vielä 2015 myös lopullista sijoituspaikkaa. Rakennushankkeiden kuntalaiskeskustelun ajankohta on ennen kaikkea silloin kun valtuusto päättää investointimäärärahojen osoittamisesta seuraavan vuoden talousarviossa. Teknisen lautakunnan, hallituksen, valtuustoryhmien ja valtuuston käsittelyjen perusteella ei pitäisi jääneen epäselvyyttä siitä, että kilpailutus jouduttiin uusimaan liian korkeiksi nousseiden kustannusten vuoksi eikä valtuusto myöntänyt tarkoitukseen lisämäärärahaa.

Arviointikertomus:

Tarkastuslautakunta antaa tunnustusta sille, että Hämeenkyrön kunta on Suomen Yrittäjien elinkeinopoliittisen kyselyn 2016 mukaan tehnyt Pirkanmaan viidenneksi parasta elinkeinopoliittikkaa ja toteaa elinkeinopoliittisen työryhmän parantaneen vuoropuhelua yrittäjien kanssa. Tarkastuslautakunta toivoo saavansa jatkossa tietoa edellä mainitun yhteistyön kustannusvaikutuksista sekä vuosiraportointia elinkeinopoliittisen työryhmän toiminnasta.

Vastaus:

Elinkeinopoliittinen työryhmä on nimenomaan kunnan organisaation ja yrittäjien välinen yhteistyöelin, jossa käsitellään ennen kaikkea kunnan toiminnan elinkeinolähtöisyyttä, yritysvaikutusten arviointia sekä asioiden sujuvaa käsittelyä kunnan toiminnassa. Elpo työryhmä täydentää Yrityspalvelu Oy:n tekemää elinkeinopoliittikan edistämistä. Molempien toimintojen ansiota on hyvin kehittynyt elinkeinopoliittinen ilmapiiri. Yhteistyön

kustannusvaikutukset rajoittuvat lähinnä toimijoiden yhteiseen ajankäyttöön. Vuosiraportointi voidaan ottaa käyttöön.

Arviointikertomus:

Tarkastuslautakunta haluaa kytkeä hyvinvointikertomuksen paremmin osaksi talousarvion käsittelyä.

Vastaus:

Uusi hyvinvointiryhmä nimettiin valtuustokauden alussa kesällä 2017, jolloin uutena hyvinvointikoordinaattorina aloitti palvelupäällikkö Erkki Jortikka. Hyvinvointikertomus on talousarvioprosessin osa, hyvinvoinnin teemajohtoryhmät pidetään syksyllä talousarviojohtoryhmien osana ja keväällä kun johtoryhmä viimeistelee vastauksen hyvinvointikertomukseen. Hyvinvoinnin tavoitteet ovat sisällä palvelualueiden tavoitteissa ja toiminnassa.

Arviointikertomus:

Tarkastuslautakunta huomauttaa siitä, että vain elinkeinostrategia on päivitetty sekä kysyy poisjäävien strategioiden kohtalosta. Tarkastuslautakunta haluaa, että strateginen yleiskaava ei saa jäädä unhoon vaan sen on oltava linjassa uuden strategian kanssa

Vastaus:

Hallitus päätti elinkeinostrategian päivityksestä 13.4.2015. Samassa yhteydessä hallitus totesi, että muiden strategioiden käsittelyn aloittaminen on ajankohtaista kun uusi kuntalaki tulee voimaan ja nähdään, millaiseksi uuden lakisääteisen strategian sisältö muodostuu.

Kuntalain muutoksen myötä tehdään yksi kuntastrategia ja toimenpideohjelmiä. Kuntastrategian laatiminen aloitettiin keväällä 2017 ja saadaan valmiiksi vuoden 2018 alkupuolella. Toimenpideohjelmien laatiminen aloitetaan vuonna 2018. Kuntastrategiassa otetaan huomioon strateginen yleiskaava.

Arviointikertomus:

Tarkastuslautakunta toteaa, että kunnan toiminta on pääosin ollut kunnanvaltuuston asettamien strategioiden mukaista mutta toteaa, että vain elinkeinostrategia päivitettiin. Tarkastuslautakunta käsittelee laajasti siirtymistä uuden kuntalain mukaiseen yhden strategian malliin ja toivoo, että strategia otetaan tiiviimmin osaksi päätöksentekoa, otetaan käsittelyyn ja huomioon vuosittain ja myös lautakuntien käsittelevän strategioiden toteutumista vuosittain. Riittävällä tavalla ei ole toteutunut talousarvioiden vaikutusten vertaaminen strategioiden tavoitteisiin. Lautakunta odottaa, että vuonna 2017 on syytä nähdä tuottavatko panostukset tulosta.

Vastaus:

Kun uusi kuntastrategia saadaan hyväksytyä viimeistään vuoden 2018 alkupuolella, samalla päätetään sen seurantatavasta. Joka tapauksessa strategia on kunnan tärkein asiakirja, ja talousarvio tavoitteineen pohjautuu strategiaan. Strategian seuranta tapahtuu vuosittain osana tilinpäätöstä.

Arviointikertomus:

Tarkastuslautakunta korostaa konserniohjauksen tärkeyttä sekä haluaa konserniyhtiöiden dokumentoidut riskianalyysit.

Vastaus:

Konserniohjaukseen on kiinnitetty vuosi vuodelta enemmän huomiota. Dokumentoidut riskianalyysit toteutetaan vuoden 2018 aikana.

Arviointikertomus:

Tarkastuslautakunta on huolissaan organisaatio ohuudesta ja haavoittuvuudesta.

Vastaus:

Hämeenkyrön kokoisen kunnan organisaatio on väistämättä ohut. Tulevaisuus ei tuo yhtään lisää resursseja. Varahenkilöjärjestelmiä arvioidaan, mutta aukottomasti toimivaa järjestelmää avainhenkilön poissaollessa ei saada tehdyksi.

Arviointikertomus:

Tarkastuslautakunta haluaa ICT-palveluihin lisää toimintavarmuutta

Vastaus:

Perustietotekniikan osalta Hämeenkyrö on mukana Tampereen ja sen kehyskuntien kanssa samassa sopimuksessa. Palveluntuottajan vaihdosprosessi aloitettiin keväällä 2016. Käyttöönottoprojekti perustietotekniikan osalta on ohi. Projektin muutama asia on vielä kesken ja niiden valmistuminen on aikataulutettu. Kommunikaatiopalveluprojekti on vielä kesken.

Käyttöönottoprosessin aikana oli toiminnassa katkoksia, jotka johtuivat pääasiassa kolmansista osapuolista. Palvelun toimintaa seurataan jatkuvasti ja Tampereen seudun kunnilla sekä palveluntuottajalla on säälliset palaverit ja sovitut menettelytavat seuraamiseen ja ongelmatilanteisiin puuttumiseen.

Arviointikertomus:

Tarkastuslautakunnan mielestä riskienhallintaa on myös vaikutusten ennakoarviointi, mitä tulisi harjoittaa kunnan päätösten valmistelussa enemmän.

Vastaus:

Vaikutusten ennakoarviointia on monen tyyppistä ja se voi kohdistua esim. ihmisiin, ympäristöön, työllisyyteen, talouteen, hankintoihin, investointeihin, liikenteeseen, henkilöstöön, yritysvaikutuksiin, osaamistarpeisiin jne. Päätösvalmistelun tueksi on siksi kehitetty kaksi merkittävien vaikutusten arviointilomaketta, joilla vaikutukset voidaan tunnistaa ja arvioida. Lisäksi tärkeimmistä investointikohteista on tehty niitä koskevia vaikutusarviointeja (mm. Kurjenmäkikoti). Vaikutusten ennakoarviointia on syytä toteuttaa nykyistä systemaattisemmin.

Hallitus on antanut ohjeen 4.5.2017 merkittävien vaikutusten arvioinnista. Päätöksen mukaisesti arviointia tulee käyttää ainakin asioissa, jotka vaativat lautakunnan, hallituksen ja/tai valtuuston päätöksen ja asiaan näyttää liittyvän merkittäviä vaikutuksia.

Hyvinvointityön mukana on käyttöön tullut sähköinen ennakoarviointi EVA menetelmä. Hyvinvointikoordinaattori on tämän järjestelmän pääkäyttäjä.

Arviointeja on tehty jonkin verran. Arviointien teosta muistutetaan kunnan esimiehiä ja ohjeistus käydään läpi syksyn 2017 esimiespalaverissa.

Arviointikertomus:

Tarkastuslautakunta on seurannut työsuojelutarkastuksia sekä kiinnittänyt huomiota toistuviin puutteisiin: työpaikkaselvitykset, vaaran arvioinnit ja riskiarviot on tekemättä.

Vastaus:

Riskiarviointien tekemisestä pidettiin koulutus keväällä 2017 ja kaikkien kohteiden riskiarvioinnit on tehtynä vuoden loppuun mennessä.

Arviointikertomus:

Tarkastuslautakunta pohtii, näkyykö hallintojohtaja viran puuttuminen päätösten ontumisena, lautakunnalta kantaa huolta henkilöstö- ja hallintopäällikön työn hallinto-osuudesta.

Vastaus:

Henkilöstö- ja hallintopäällikkö aloitti viranhoidon 1.2.2017. Tällä toimenpiteellä on vahvistettu hallinnon valmisteluprosesseja.

Arviointikertomus:

Tarkastuslautakunnan mielestä kuntalaisten kuuleminen on ollut riittämätöntä. Tämä tulee esille etenkin investointihankkeissa.

Vastaus:

Kuntalaisten kuulemiseen on vuoden 2017 aikana kiinnitetty huomiota. Hallituksen toimialueella kaavahankkeissa on järjestetty yleisötilaisuuksia. Strategian valmistelun yhteydessä luonnosta esiteltiin ja kommentteja pyydettiin toritapahtumassa, verkkosivuilla, sosiaalisessa mediassa sekä kunnantalolla ja kirjastossa.